

ŚREDNIOWIECZE
Polskie i Powszechne

Tom 7 (11)

PRACE
NAUKOWE

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 3371

ŚRĘDNIOWIECZE Polskie i Pomorskie

Tom 7 (11)

pod redakcją
Jerzego Sperki i Bożeny Czwojdrak

Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2015

Redaktor serii: Historia
Sylwester Fertacz

Recenzenci

dr hab. Robert Bubczyk, prof. UMCS (IH UMCS)
dr Andrzej Marzec (IH UJ)
prof. dr hab. Zdzisław Noga (IH UP w Krakowie)
dr hab. Marek Smoliński, prof. UG (IH UG)
dr Marcin Starzyński (IH UJ)
dr hab. Sobiesław Szybkowski, prof. UG (IH UG)
dr hab. Marek Walczak (IHS UJ)
dr hab. Piotr Węcowski (IH UW)
dr Marek Wójcik (IH UW).

Rada Naukowa

Jerzy Sperka
Idzi Panic
Bożena Czwojdrak
Jakub Morawiec
Sobiesław Szybkowski
Stanisław Sroka
Leontij Wojtowycz

Sekretarz Redakcji

Jakub Morawiec

Publikacja jest dostępna w wersji internetowej:

Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych
www.bazhum.pl

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

Treść

Wykaz skrótów instytucji, czasopism, publikacji, serii wydawniczych i wydawnictw źródłowych stosowanych przez autorów w niniejszym tomie . . .	7
--	---

Artykuły

<i>Marek Otisk</i> : Descriptions and Images of the Early Medieval Latin Abacus . . .	13
<i>Maciej Woźny</i> : Problem studiów praskich księcia opolskiego Bolka V	36
<i>Jerzy Rajman</i> : Rajcy krakowscy i członkowie ich rodzin w księdze zmarłych bractwa Najświętszej Marii Panny w Krakowie (połowa XIV—koniec XVI wieku)	45
<i>Rafał Simiński</i> : Traktat przymierza króla Eryka Pomorskiego i książąt Pomorza Zachodniego z zakonem krzyżackim w Prusach i Inflantach z 15 września 1423 roku	69
<i>Marek A. Janicki</i> : Polityczny program ideowy tumby Władysława Jagiełły a czas jej powstania	95
<i>Zuzanna Kulpa</i> : Korespondencja prywatna w późnośredniowiecznej Polsce — próba charakterystyki na podstawie wybranych przykładów źródłowych	160
<i>Karol Nabiałek</i> : Średniowieczne dzieje miasta Mrzyglód. Przyczynek do kolonizacji północnej Małopolski w późnym średniowieczu	187
<i>Witold Brzeziński</i> : Przypadki życia Doroty z Wrześni, żony wojewody poznańskiego Jana Ostroroga. Przyczynek do historii kobiet w późnośredniowiecznej Polsce	204
<i>Dorota Lisowicz-Żurek</i> : Kancelaria małego miasta — organizacja, funkcje, znaczenie na przykładzie Chrzanowa w XV—XVI wieku	228

Polemiki i recenzje

- Błażej Śliwiński*: Biskup krakowski Prandota wobec króla Przemysła Ottokara II w latach 50. XIII wieku 245
- Katarzyna Gołąbek, Marek A. Janicki*: Rachunki dworskie Jagiellonów. Uwagi na marginesie edycji: *Účty dvora prince Zikmunda Jagellonského, vévody hlohovského a opavského, nejvyššího hejtmana Slezska a Lužic, z let (1493) 1500—1507*. Kritická edice pramene, k vydání připravil Petr Kozák. Opava, Slezské zemské muzeum, Scriptorium, 2014, ss. 742; *Jagelló Zsigmond herceg udvarának számadáskönyve (1504—1507)/The Court Account Book of Sigismund Jagiellon (1504—1507)*. Szerző/Ed. Krisztina Rábai. Szeged, Quintus Kiadó, 2014, ss. 460 267
- Zdzisław Pentek: *Bizancjum*. W: *Vademecum historyka mediewisty*. Red. Jarosław Nikodem, Dariusz A. Sikorski. Warszawa, Wydawnictwo PWN, 2012, s. 440—444 (*Michał J. Baranowski*) 282
- Jagelló Zsigmond herceg udvarának számadáskönyve (1504—1507)/The Court Account Book of Sigismund Jagiellon (1504—1507)*. Szerző/Ed. Krisztina Rábai. Szeged, Quintus Kiadó, 2014, ss. 460 (*Petr Kozák*) 286
- Daniela Dvořáková: *Barbora Celjská. Čierna kráľovná. Životný príbeh uhorskej, rímsko-nemeckej a českej kráľovnej (1392—1451)*. Budemerice—Bratislava, Vydavateľstvo Rak, 2013, ss. 303 (*Božena Czwojdrak*) 292
- Adrian Jusupović: *Elity ziemi halickiej i wołyńskiej w czasach Romanowiczów (ok. 1205—1269)*. Kraków, Avalon, 2013, ss. 352 (*Myroslaw Wołoszczuk*) . . . 294

Wykaz skrótów instytucji, czasopism, publikacji, serii wydawniczych i wydawnictw źródłowych stosowanych przez autorów w niniejszym tomie

- AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
- AGZ — *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*. T. 1—25. Wyd. O. Pietruski, X. Liske, A. Prochaska. Lwów 1868—1935
- Akta unji — *Akta unji Polski z Litwą 1385—1791*. Wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz. Kraków 1932
- AMetrKra — Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie
- ANKr — Archiwum Narodowe w Krakowie
- Annales — *Joannis Dlugossii Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*. Lib. 1—11. Ed. S. Gawęda. Warszawa 1997; lib. 11—12. Ed. J. Wyrozumski. Warszawa 2000—2008
- AOfKr — Acta Officialatus Cracoviensis w AMetrKra
- AP — Archiwum Państwowe
- BJ — Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
- BP — *Bullarium Poloniae*. T. 1—6. Wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kurasiova. Romae—Lublin 1982—1998
- CDSil — *Codex diplomaticus Silesiae*. T. 1—36. Breslau 1856—1936
- CE — *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*. T. 1—3. Wyd. A. Sokołowski, J. Szujski, A. Lewicki. Kraków 1876—1894
- CP-H — „Czasopismo Prawno-Historyczne”
- CV — *Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376—1430*. Wyd. A. Prochaska. Kraków 1882
- KDKK — *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława*. T. 1—2. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1874—1883

- KDKW — *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*. T. 1. Z. 1. Wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz. Kraków 1932
- KDM — *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. T. 1—4. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1876—1905
- KDmK — *Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa*. Cz. 1—4. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1879—1882
- KDP — *Codex diplomaticus Poloniae*. T. 1—3. Wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski. Warszawa 1847—1858; T. 4. Wyd. M. Bobowski. Warszawa 1887
- KHKM — „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
- KTyń — *Kodeks dyplomatyczny klasztoru tyńskiego*. Wyd. W. Kętrzyński, S. Smolka. Lwów 1875
- Kw. Hist. — „Kwartalnik Historyczny”
- LB — (Długosz Jan) *Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis*. T. 1—3. Wyd. A. Przedziecki. W: *Opera omnia*. T. 7—9. Kraków 1883—1884
- LBS — *Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter*. Hrsg. C. Grünhagen, H. Markgraf. T. 1—2. Leipzig 1881—1883
- Lites — *Lites ac res gestae inter Polonos Oridemque Cruciferorum*. Wyd. 1. T. 1—3. Wyd. T. Działyński. Poznań 1855—1856; *Supplementum*. Oprac. Z. Celichowski. Poznań 1880; Wyd. 2. T. 1—2. Wyd. I. Zakrzewski; T. 3. Wyd. J. Karwasińska. Poznań 1890—Warszawa 1935; Wyd. 3. T. 1. Wyd. H. Chłopocka. Wrocław—Warszawa 1970
- MK — Metryka Koronna
- MPH — *Monumenta Poloniae Historica*. T. 1—6. Lwów 1864—Kraków 1893
- MPHn — *Monumenta Poloniae Historica. Nova series*. T. 1—14. Warszawa 1946—2008
- MPV — *Monumenta Poloniae Vaticana*. T. 1—6. Wyd. J. Ptaśnik; T. 8. Wyd. E. Długopolski; T. 9. Wyd. S. Szczur; T. 10. Wyd. M.D. Kowalski. Kraków 1913—2002
- NKRK — *Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa 1300—1400*. Wyd. F. Piekosiński, J. Szujski. Kraków 1878
- NKSN — *Najstarsza księga sądu najwyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim*. Wyd. A. Kłodziński. Kraków 1936
- PAU — Polska Akademia Umiejętności
- PSB — *Polski słownik biograficzny*
- RHer — „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”
- Rocz. Hist. — „Roczniki Historyczne”
- Rocz. TNT — „Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu”
- Roczniki — *Jana Długosza Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*. Ks. 1—12. Tłum. J. Mrukówna. Warszawa 1981—2006

- SHGKr — *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*. Cz. 1—4. Oprac. W. Bukowski, J. Kurtyka, J. Laberschek, A. Marzec, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, J. Wiśniewski, M. Wilamowski, M. Wolski, M. Zdanek. Wrocław—Kraków 1980—2009
- SPPP II — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 2: *Z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nie użytych, głównie zaś z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej*. Wyd. A.Z. Helcel. Kraków 1870
- SPPP VII/1 — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 7. Cz. 1: *Acta expeditionum bellicialium palatinatus calissiensis et posnaniensis in Valachos et in Turcos a. 1497—1498 in archivo regio posnaniensis asservata*. Wyd. M. Bobrzyński. Kraków 1887
- SPPP X — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 10: *Libri formularum saeculi XVmi*. Wyd. B. Ulanowski. Kraków 1888
- SRS — *Scriptores rerum Silesiacarum*. T. 1—37. Breslau 1864—1893
- St. Hist. — „Studia Historyczne”
- St. Źr. — „Studia Źródłoznawcze”
- UrzCentr — *Urzednicy centralni i nadworni Polski XIV—XVIII wieku. Spisy*. Red. A. Gąsiorowski. Kórnik 1992
- UrzŁęcz — *Urzednicy łączycy, sieradzcy i wieluńscy XIII—XV wieku. Spisy*. Oprac. J. Bieniak, A. Szymczakowa. Wrocław 1985
- UrzMp — *Urzednicy małopolscy XII—XV wieku. Spisy*. Oprac. J. Kurtyka, T. Nowakowski, F. Sikora, A. Sochacka, P.K. Wojciechowski, B. Wyrozumka. Wrocław 1990
- UrzWp — *Urzednicy wielkopolscy XII—XV wieku. Spisy*. Oprac. M. Bielińska, A. Gąsiorowski, J. Łojko. Wrocław 1985
- Zap. Hist. — „Zapiski Historyczne”
- ZDKK — *Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*. Cz. 1—2. Wyd. S. Kuraś. Lublin 1965—1973
- ZDM — *Zbiór dokumentów małopolskich*. Cz. 1—8. Wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kurasiowa. Kraków—Wrocław 1962—1975
- ZDMog — *Zbiór dyplomów klasztoru mogińskiego przy Krakowie*. Wyd. E. Janota. Kraków 1865
- ZfO — „Zeitschrift für Ostforschung“
- ZNUJ — „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”

Na okładce: zamek w Lublinie
Fot. *Jerzy Sperka*

Redaktorzy
Martina Bořilová
Agnieszka Plutecka
Agnieszka Podruczna

Korektor
Agata Sowińska

Łamanie
Marek Zagniński

Copyright © 2015 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISSN 2080-492X
(wersja drukowana)
ISSN 2353-9720
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 100+50 egz. Ark. druk. 18,75+1 wkł. Ark.
wyd. 26,0. Papier offset. kl. III, 90 g Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek